

A magyar példa

(rp.) Ungvár, április eleje.

A budapesti képviselőházban a múlt hetekben a költségvetés és az appropriációs javaslat együttesen került napirendre. Ezt az együttes tárgyalást a szociáldemokrata képviselők hárszabályellenesnek minősítették és az ez ellen való tiltakozásul kivonultak a parlamentből.

A magyar képviselőház — a kormány-párti többség jogán — minden további nélkül letárgyalhatta volna a két javaslatot és — ahogy minket itt Csehszlovákiában már erre rászoktattak — törvényt alkothattak volna belőle anélkül, hogy a szociáldemokrata ellenzék egyáltalán résztvevő volna a törvényalkotás munkájában. A budapesti parlamentben azonban ez egészen másként történt. Bethlen István miniszterelnök kijelentette, hogy szívesen hozzájárul az appropriációs javaslat visszavonásához, tehát enged az ellenzék kívánságának, amivel egyúttal elintézi azokat a politikai ellentéteket, amelyek, mint ismeretes, a költségvetés és az appropriációs javaslat együttes tárgyalásának esetéből származtak.

Bizonyos meglepéssel olvastuk mi ideát a magyar miniszterelnök fentidézett kijelentéseit, mert ezzel ismét beigazolta a magyar kormány feje, hogy a parlamentarizmust igenis a maga jelentőségében és lényegében tiszteli. Alkotmányos és parlamentáris élet csak ott lehet, ahol a kormány-többség nem helyezkedik a többségi elv rideg álláspontjára, hanem figyelembe veszi az ellenzéknek is azon kívánságait, avagy jogos követeléseit, amelyekkel az az ellenzék az állam vagy a köz javára szolgál.

Ez a magyar példa nagyon is követendő példának kívánkozik a prágai parlament számára. Abban a parlamentben, ahol a kormány csekély többségére való támaszkodással rideg számtani feladatot végez, egy javaslat törvénné ítéleténél anélkül, hogy az ellenzék módosító indítványait vagy egyéb közérdekű kívánságait és jogos követeléseit csak a legcsekélyebb figyelemre is méltatná.

Amíg tehát a budapesti parlamentben egy ezeréves alkotmány tisztelgetéséből fakadó parlamentarizmus elve érvényesül, addig a prágai parlamentben a nagynehezen megszerzett néhaiányfői többség számszerű szavazógepe dönti el az államügyek sorsát.

Nemde, kiáltó ellentét van e kettő között? Erzi mindenki, hogy a prágai árpárlamentarizmusmal szemben követésre méltó példaként áll az a gyakorlat, amit Budapest mutat. Tanulságul szolgálhat az az elbáns, amelyben a budapesti parlament részesíti az ellenzékot, amelyet a többség nem nyom el, nem tart ellenségnek és államellenesnek; mert ott, a dunaparti palotában még ma is él Deák Ferenc híres mondásának szelleme: „Ha nincs ellenzék, csinálni kell.”

Mertben az ellenkezőjét tapasztalhatjuk Prágában, ahol — különösen — a magyar ellenzék elől a legridegebben elzárkózik a kormány-többség, valószínűleg ellenségesként tekintve azokat a törvényhozókat, akik nem hajlandók a kormány diktatúrájának alávetni a maguk és választóik sorsát.

Az államkormányzat szempontjából sorsdöntő lenne, ha a prágai parlament követendő példának tekintené a budapesti esetet és belátná, hogy a törvényhozáshoz nemcsak egy kormányfői taktikával összehozott, lélekmentes többségnek van joga, hanem mindazon képviselőknek, akik a fennálló törvények szerint törvényalkotásra hivatottak.

Ebben jó példát adott most is Prágának — Budapest.

— Tízennyolcezer autó van Magyarországon. Budapesti szerkesztőségünk telefonálta: A legutóbbi autóstatisztika szerint Magyarországon az autók száma tízennyolcezer felül emelkedett. Ebből Budapestre esik tízenegyezer autó.

Igy fiatalit és szépít a

Corall-crème
Corall-puder
Corall-szappan

Főlektak a C. S. R.
Vörös Rák gyógytár, Bratislava.

Ungvárott temették el a mayerlingi titok utolsó szemtanúját

Vodicska Ferenc hagyatékát unokaöccse vizsgálja át
Az elhunyt főerdész üldözési mániában szenvedett

Ungvár, április 4. (A Prágai Magyar Hírlap munkatársától.) Két nappal ezelőtt jelentette a Prágai Magyar Hírlap, hogy Vodicska Ferenc ruszinszkói kincstári erdőigazgató, az ungvári erdőigazgatóság főnöke, vasárnap 71 éves korában elhunyt. Megírta azt is, hogy az elhunyt főtisztviselő egy történelmi titkot vitt magával a sírba, mert

egyike volt azoknak a kereselőknek, akik ismerették a mayerlingi tragédia részleteit. Vodicska ugyanis annakidején Rudolf trónörökös udvarához tartozott és mint fővadász kísérete állandóan utjaira a herceget. A tragédia alkalmával igen kevés ember volt a mayerlingi kastélyban. A gyilkosság éjszakáján csak Loe komornyik és Pichl vadász tartózkodtak a kastélyban. A borsalmesemény felfedezése után ők hívták a kastélyba Coburg Fülöp herceget, majd később Hoyos grótot és Vodicska Ferencet, akiknek éppen a szerencsétlenség napján vadászatot kellett volna rendeznie. A vadászat természetesen elmaradt.

Vodicska volt az első, aki belépett abba a szobába, amelyben a tragédia lejátszódott és így természetesen mindent megfigyelt.

A katasztrófa szemtanúit nem csekélték meg hallgatásra, inkább becsületbeli kötelességüknek tartották, hogy hallgassanak arról, amit tudnak. Vodicska felesége, Planker-Klaps Zsófia, első kamarahölgye volt Stefánia főhercegnőnek. Bizonyos, hogy az ő feljegyzéseiből is sok lesz a

most elhunyt erdőigazgató hagyatékában.

Az összeomlás után Vodicska Ferenc a csehszlovák állam szolgálatába lépett és a képzett öreg cseh tisztviselő nyomban Ungvárra nevezték ki. Bár a politikai viszonyok megváltoztak és így senki nem kötelezhette hallgatásra,

idegenek előtt hallgatott titkáról. Unokaöccsének, Planker-Klaps Ervin irónak azonban sokat beszélt Rudolfról és a mayerlingi tragédiáról, azonban megtiltotta, hogy halála előtt elbeszéléseiből bármit is nyilvánosságra hozzanak. Unokaöccse a halálhír vételére nyomban Ungvárra utazott és reméli, hogy elhunyt nagybátyja hagyatékában fog találni leveleket és feljegyzéseket, amelyek Rudolf keleti utazására és különösen a mayerlingi tragédiára vonatkoznak. Planker-Klaps Ervin már féltve dolgozik egy történelmi monográfián, amely Rudolf trónörökösre és korára vonatkozik.

Vodicska Ferencet az utóbbi időben szívbaj támadta meg, amely megőrlötte hatalmas szenvedett. Egy idő óta üldözési mániában is szenvedett és ez is sietette a testi összeomlást. Az elhunyt főerdész tisztviselőt kedden temették el a hivatalos világ nagy részvéte mellett. Személyével a mayerlingi titok utolsó szemtanúja is elköltözött az élek sorából. Még a ravatalon feküdt, amikor a legfektelenebb harc indult meg hivatalbeli örökéért, ami érthető is, mert a ruszinszkói állami erdők igazgatása nagyon jövedelmező mesterség lehet.

Liptószentmiklós, a lefokozott megyeszékhely a deményfalvi barlang forgalmától reméli némi föllendülését

Beszélgetés Stodola Józseffel, Liptószentmiklós polgármesterével — A város lakosságának egy ötödét tevő bányári munkásság szomorú helyzete — Liptószentmiklósban pang az építkezés

Liptószentmiklós, április eleje. (A P. M. H. alkalmi tudósítójától.) Közeledik a közigazgatási reform végrehajtásának időpontja, amikor megszűnnek a nagymegyei és a nagymegyei helyettesi megnevezések, melyeket a nagymegyei törvény annakidején megyeszékhelyeknek tett meg. A gömöri magyarság nagy része és a székesi németesség „fővárosává” annakidején Liptószentmiklóst avatták. Vajon hogy fogja érinteni az új változás a város gazdasági érdekeit? Erre a kérdésre szeretnénk volna hallani választ, amikor Liptószentmiklós első polgárát, Stodola József polgármestert kerestük fel. A megyeszékhely nemrégiben választott új képviselőtestületet s Stodola mint az agrárpárt itteni vezetője újból megtartotta a polgármesteri széket. A kommunisták a munkahányban szenvedő bányári munkások közt nagy erőfeszítést tettek, hogy Stodola pozícióját a városban aláássák, de kettős vereséget szenvedtek, mert még az első alpolgármesteri állást sem tudták megkaparítani.

Stodola polgármester készséggel nyilatkozott a város jelenéről és munkaprogramjáról.

— A nagyzsupa eltörlése korántsem jár majd oly súlyos következményekkel — mondta —, ahogyan általában el képzelték. Igaz, a győzelem jóleső érzését, amelyet Liptószentmiklós aratott a zsupaszékhelyért való vetélkedésben, sajnos, a közigazgatási reform miatt sokáig nem élvezhetjük. Emlékeztet az a küzdelem, amelyet Igó folytatótt a zsupaszékhely odaitelése érdekében s bár Igó óriási áldozatokra volt hajlandó — mégis mi diadalmasodottunk. Ez Jánoska pispok urnak köszönhető. Bár zsupaszékhely vagyunk, a városházán kénytelenek vagyunk beérni 3 szobás hivatalos helyiséggel és csak a nagyzsupa eltörlése után juthatunk megillető hivatalos helyiségekhez a mostani megyeházán.

— A közigazgatási újításnál sokkal súlyosabban érinti a várost, illetve a munkásságot, hogy a bányarak az értékesítési viszonyok miatt kénytelenek fizetéseket korlátozni. Liptószentmiklós volt a szlovenszkói bányák központja, míg mostanában napról-napra csökken a gyárak fizetőképessége — és több gyár elköltözött innen Magyarországra. A bányarak törekvése arra irányul, hogy a legmodernebb finom bányajáték bevezetésével kiegyensúlyozzák a verseny hátrányait.

— Természetesen ezen átalakítások óriási összegeket emésztettek fel, amelyek még válságosabb, még elviselhetetlenebb helyzetbe sodorták a gyárakat s ezzel a foglalkoztatott munkásságot is.

— A gyárak foglalkoztatásának nagyarányúságát bizonyítja az a körülmény, hogy

Vrbice—Liptószentmiklós munkásnegyede, amely a város lakosságának egyötöde, tisztán a bányarból él.

— Hogy milyen értékkel bír a bányar, mutatja az a tény, hogy Hamburggal közvetlen vasúti tarifákkal rendelkezik, amivel csak Liptószentmiklósban kívül két város dícselkedhetett: Prága és Brn.

— Még a régi képviselőtestület határozta el a város csatornázását. A nagyszabású tervek rövid időn belül el is készülnek.

— A járdák rendezéséhez, főképpen a főutca és a piactér aszfaltozásához természetesen csak a csatornázás befejezésével foghatunk hozzá. Az utóbbi célra már 100.000 korona áll a város rendelkezésére.

— Bár egy kulturálatúra, mely magában foglalja a színházat, mozi és előadást termet, égető szükség volna, mégis le kell mondanunk erről a tervről és csak a legszükségesebbet, a nélkülözhetetlent igyekezünk létrehozni.

— Egyéb nagy feladat is vár a városra: a Mlinica-patak szabályozása, mely gyakran kiárad, főleg a herbi városrészre eső részét. Mint már említettem, a nagyarányú munkanélküliség, amelyben a szlovenszkói városok közt aránylagosan Liptószentmiklós vezet, csak a kaszárnyák kiépítése segíthet, melyre hatmillió korona van előirányozva és mely építkezésnél a foglalkoztatást illetően a helybeli munkások előnyben fognak részesülni.

— Hogy a bányar pangásán és ennek következtében fellépett nagy munkanélküliség, a munkásrétegek nyomorán segítsünk, dohánygyár létesítését kértük a kormánytól,

azzal indokolva kérésünket, hogy Liptószentmiklós szenvedte a legtöbb kárt a szlovenszkói városok közül, miután a bányar állami segélyezésben nem részesült és mivel e dohánygyár felépítésének költségei a legminimálisabbak lennének, mert erre a célra az állomással iparvágánnyal összekötött volt bányar tőresen álló épülete állna rendelkezésre.

— Erre nézve még komoly ígéretet ezideig nem kaptunk. Az építkezés pang. Míg más városokban, mint Kassa, Igó évről-évre új utcák épülnek és az építkezés egyre fejlődik, itten még magánház sem épül. A prevrat utáni építkezés mindössze a kaszárnyák, 7 állami bérház a megyei tisztviselők részére és a pénzügyigazgatóság építésében merült ki.

— Minden reményünk a deményfalvi cseppkőbarlang. Tavasszal nyílik meg a kiépített út, mely lehetővé teszi, hogy autós és egyéb járműveken megközelíthessék Közép-európa egyik legszebb cseppkőbarlangját. Napról-napra újabb részeket tárnak fel e óriásméretű barlangban, mely nemcsak terjedelemben, de szépségében is diadalmasan versenyez a világ hírhű aggteleki barlanggal.

— Kilátásunk van arra, hogy a deményfalvi völgy nyaralóhelyé fog alakulni, amire klimatikus fekvése és gyönyörű környék predestinálja.

— Ha a bányar fel nem lendül, akkor csak a deményfalvi barlang lehet reményünk és a lakosság megélhetési forrása csak az idegenforgalom lehet — mondja távozásunkkor Stodola polgármester bizakodóan.

(n—e—)

Az új jumperruha

Budapest, április eleje.

A divatjósálatok beváltak: az egyszerűség jegyében alakult ki a tavalyi divat. Puritán külsőt követel tőlünk a divat — talán mert ez nem került sok fejtörésre az alkotó szabóknak. Egyébként nem tudjuk, örülünk-e túlságosan ennek az egyszerűségnek, mert hisz valójában semmi sem komplikáltabb, mint a ruhák látszólagos egyszerűsége. A felületes szemlélő el sem tudja képzelni, mennyi gyakorlat, mennyi raffinált izlés kell a disztelen toiletté elkészítéséhez. Mert minél egyszerűbb a ruha, annál tökéletesebbnek kell lennie a szabásnak. Fodrok, himzések, szalagok és egyéb diszetek nem takarhatják el jótékonyan a szabás esetleges hibáit. A disztelen, egyenes ruha tulajdonképpen csak a jó szabó kezében válhat elegáns ruhává. Nincs szánalmasabb látvány, mint az az elszabott egyszerűség, amelyről már messziről leri, hogy otthon, a „kis varrónő” ollója alól került ki.

A mostani divat különben nagyon megfelel a magyar izlésnek, mert mi is, mint az angolok, szeretünk egyszerűen öltözködni és kerüljük a kilengéseket.

Az egyszerűség divatelve hozta magával, hogy az egyenes-szabású, praktikus, angolos köpeny divatosabb, mint valaha és a jumperruha soha nem áldott kultuszban részesül. Hányszor parentálták el már a jumperruhát — és mindig hiába! Rendkívül előnyös tulajdonság: a fiatalosság és valószínűség ennek köszöni évek óta tartó népszerűségét.

Nagyjában nem változott a jumperruha szabása, de sok rajta az apró újdonság. Így a bubigallér helyét a jabot és a kendő szorította ki. Az anyagban is vannak változások. A mostani átmeneti időszak főanyaga a jersey és a kasha. A fémszállal átszőtt jumpereknek a tavasz első hírére lealkonyult Párisban. Bebizonyosodott, hogy a csillogó anyagok csak mesterséges világításnál érvényesülnek. Az arany-, ezüstsálak helyett fényes selyemsálakkal szövik át az új jersey-anyagokat, ezenkívül újdonság a festett jersey, a pettyes, az aszurozott jersey. A festett jersey-k mintázata egész modern, a párisi nagy divatházak számára Fujita, a Párisban élő híres japán festő tervezi az új színösszeállításokat és rajzokat.

A simulékony, omlatag jersey-anyagok mellett a selyemmel kombinált kasha-félék viszik a vezető szerepet a tavaszi divatban. A selymek között a crêpe de chine, a marocain és a schottisch-ottoman divatosak. A pettyes holmik is nagy reménységgel indulnak a tavaszi-nyári divatversenyben. Jumpereket, plisszirozott szoknyákat, estélyi ruhákat, sőt sálakat és kalapokat is készítenek pettyes anyagokból. A magyar pengő-nagyságú baboktól az icipici pettyekig minden nagyság divatos és a beavatottak szerint nyáron minden divathölgy ruhátárában, ha nem több, legalább is egy pettyes ruha el fogja foglalni az öt megillető helyet. A fehér jumper feketepettyes fehér plisszirozott szoknyával a sikkos francia nők kedvenc viselete. A pettyes ruha fiatalosságával nálunk is valószínűleg meg fogja hódítani a női szíveket.

Milyenek lesznek a tavaszi-nyári szezonban a divatos színek? A mindig elegáns fekete-fehér, azután a zöld- és beige-árnyalatok, a sárga — különösen az a szín, amelyet az ifjú kacsák viselnek — ezenkívül nyáron a pasztellszínek lesznek népszerűek. Lelong, az egyik legtekintélyesebb párisi divatfejedelem, aki nemrég vette feleségül Nathalie orosz nagyhercegnőt, hosszú cikkbek számol be a tavaszi divat irányelveiről és rámutat, hogy mennyire fontos az egyéniséghez illő színek megválogatása. Hangsúlyozza, hogy nem az évek, hanem az egyéniség szerint kell a ruhák színeit kiválasztani. Nevetségesnek tartja, hogy anyáink idejében a színek korok szerint voltak osztályozva: a fehér, világoskék, rózsaszín a leányok színe volt (de csak addig, míg nem lettek nagykorúak), a harmincéves asszonyoknak főképpen a zöld-, illa- és a drap-szín járt, negyven felé pedig, akár akarták, akár nem, feketébe, szürkébe, sötétkébe kellett bujniuk a nőknek. Lelong szerint az amerikai dáma a fiatalág leglelkesebb harcosa — nagyon helyesen — nem fogadja el a színeknek ezt a korok szerinti osztályozását. Az amerikai nők minél öregebbek, annál vigabban viselik a pasztellszíneket, amelyek a fehér hajhoz különösen illenek (ezzel különben már a rokokó-hölgyek is tisztában voltak).

Vagyis a legújabb elv: a nő fiatalága 16 évnél kezdődik és akkor ér véget, amikor akarja. Azt hisszük, ha nem is mindenben, de ebben feltétlenül igazat adnak az európai hölgyek az amerikaiaknak!

B. I.

— Katasztrófa érte a Franciaország—Afrika közötti repülési utasait. Párisból távoztak: Tegnap délután indult szerelőjének kíséretében Dag-maux repülőkapitány a párisi repülőtérrel afrikai utjára, amelyet egyhuzamban szándékozott megtenni. A Rhône átrepülése közben a motor működésében zavar következett be, amire a kapitány leszállásra kényszerült. Leszállás közben a gép felborult és kigyulladt. A kapitányt és a montőr szílyos égett sebekkel a kórházba szállították.